

Від 30.05.2024 № 473

Адреса для листування: а/с 316, м. Львів, 79000, Україна. Адреса: вул. І. Франка, 9, оф. 1а, м. Львів, 79005
Тел./факс: +(38) 032-225-76-82. Тел. +(38) 032-275-15-34 Електронна скринька: office@epl.org.ua. Веб-сайт: http://epl.org.ua

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів

01648, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 35
Електронна пошта: info@mepr.gov.ua

**Зауваження і пропозиції
до концептуальної записки, що визначає сферу відступів від правил оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО)**

Ці коментарі стосуються процедурної сторони застосування положень частини третьої статті 1 Директиви про ОВД та пункту в) частини першої статті 6 Оргуської конвенції, і не розглядає питання чи поняття «національна оборона» чи «надзвичайна ситуація» охоплюють поняття «енергетична безпека».

Згідно частини 3 статті 1 Директиви про ОВД (із останніми змінами від 2014 року), держави-члени можуть приймати рішення, в кожному окремому випадку і якщо це передбачено національним законодавством, не застосовувати цю Директиву до проектів, єдиною ціллю яких є оборона або реагування на надзвичайні ситуації цивільного характеру, якщо вони вважають, що таке застосування негативно вплине на зазначені цілі.

Схоже положення в контексті своїх вимог про участь громадськості містить і Оргуська конвенція. Згідно пункту в) частини першої статті 6 Оргуської конвенції, кожна зі Сторін, якщо це передбачається національним законодавством, у деяких конкретних випадках може приймати рішення не застосовувати положення цієї Статті до запланованих видів діяльності, які служать цілям національної оборони, якщо ця Сторона вважає, що таке застосування може зашкодити цим цілям.

... якщо це передбачено національним законодавством ...

У відповідності із вищезазначеними положеннями Україна затвердила, а в умовах повномасштабного вторгнення доповнила, Критерії визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1010 (далі – Критерії). Зокрема, згідно Критеріїв, не підлягає ОВД планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони та енергетичної безпеки держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків військової агресії Російської Федерації проти України, а саме діяльність з будівництва об'єктів військового та оборонного призначення, виробництва боєприпасів, відновлення

об'єктів інфраструктури та об'єктів, призначених для забезпечення життєдіяльності населення, що постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій чи агресії Російської Федерації, будівництва та розміщення окремих об'єктів енергетики.

Таким чином, держава передбачила у своєму національному законодавстві виключення, коли вона не застосовуватиме процедуру ОВД, що є першою, але не єдиною умовою, за яких Директива про ОВД чи Оргуська конвенція дозволяють країнам відхилитися від відповідних правил.

... держави-члени можуть приймати рішення в кожному окремому випадку ...

Згідно Директиви про ОВД та Оргуської конвенції недостатньо лише передбачити національним законодавством ситуації виключень, необхідно також запровадити процедуру розгляду кожного окремого випадку компетентним органом.

...негативний вплив на цілі національної оборони та реагування на надзвичайні ситуації ...

Більше того, за наслідками такої процедури уповноважений орган повинен дійти висновку, що проведення процедури ОВД (застосування положень про участь громадськості – в контексті Оргуської конвенції) у даному конкретному випадку матиме негативний вплив на цілі національної оборони (Директива про ОВД, Оргуська конвенція) та реагування на надзвичайні ситуації (Директива про ОВД).

Таким чином, законодавство ЄС дозволяє не проводити ОВД (не застосовувати положення про участь громадськості – в контексті Оргуської конвенції) лише в тих окремих випадках, коли за наслідками розгляду питання уповноважений орган прийняв рішення, що в контексті цього конкретного проекту, який належить до одного із виключень, передбачених у національному законодавстві, застосування процедури ОВД (застосування положень про участь громадськості – в контексті Оргуської конвенції) матиме негативний вплив на цілі національної оборони чи реагування на надзвичайні ситуації.

Ігнорування будь-якої із складових частини 3 статті 1 Директиви про ОВД (чи відповідних положень Оргуської конвенції)

- можливість незастосування процедури ОВД (положень щодо участі громадськості), тобто виключень із цих процедур має бути передбачена національним законодавством;
- кожен окремий проект, що підпадає під виключення, повинен бути предметом розгляду уповноваженого органу;
- за результатами розгляду уповноважений орган дійшов висновку, що проведення процедури ОВД (застосування положень щодо участі громадськості) щодо даного конкретного проекту матиме негативний вплив на цілі національної оборони або реагування на надзвичайні ситуації;

тягнутиме за собою порушення вимог Директиви (та відповідно Оргуської конвенції).

В Україні впроваджена лише одна (перша) із трьох складових частини 3 статті 1 Директиви про ОВД (та відповідної норми Оргуської конвенції), адже відповідна процедура не запроваджена. Формальне рішення, яке б дозволяло в тому чи іншому випадку не проводити ОВД, у ситуаціях, передбачених *Критеріями визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля*, не приймається

жодним державним органом. Рішення про проведення чи не проведення процедури ОВД на підставі *Критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля*, на свій підприємницький ризик приймає виключно суб'єкт господарювання – замовник планованої діяльності. Органи, уповноважені проводити процедуру ОВД, чи будь-які інші органи держави навіть не володіють інформацією про те, які проекти на підставі того чи іншого пункту *Критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля* не проходили процедуру ОВД.

Такий підхід, на нашу думку, прямо суперечить вимогам Директиви про ОВД та Оргуській конвенції, адже дозволяє свавільну інтерпретацію цих вимог з боку приватних суб'єктів, та не наділяє державу жодними правовими механізмами контролю над законністю і об'єктивністю застосуванням виключень до конкретних проектів.

У зв'язку з цим, наполягаємо на запровадженні в Україні процедури прийняття рішення компетентним органом про незастосування процедури ОВД (чи окремих елементів цієї процедури, до прикладу, участі громадськості) у ситуаціях, передбачених *Критеріями визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля*, за умови, що її застосування (чи застосування окремих її елементів, до прикладу, участі громадськості) матиме негативний вплив на цілі національної оборони та реагування на надзвичайні ситуації.

Відповідь щодо розгляду зауважень та пропозицій просимо надати у встановлений законодавством строк та надіслати на електронну адресу (office@epi.org.ua).

**Директор
МБО «Екологія-Право-Людина»**

Олена Кравченко

Виконавець: Єлизавета Алексєєва

